EUROOPAN UNIONIN VALTIOIDEN- JA HALLITUSTEN PÄÄMIESTEN JA EUROOPAN KOMISSION PUHEENJOHTAJAN JULKILAUSUMAT

19. lokakuuta 2001

EURON KÄYTTÖÖNOTON VALMISTELU

Eurooppa-neuvosto on tutustunut viimeisimpään komission arviointikertomukseen eurosetelien ja -metallirahojen käyttöönottoon liittyvistä valmisteluista. Kertomuksen esittivät Ecofin-neuvoston puheenjohtaja, ministeri Didier Reynders, komission jäsen Pedro Solbes sekä Euroopan keskuspankin puheenjohtaja Wim Duisenberg.

Euron käyttöönotto on historiallinen tapahtuma. Euroopan kansalaiset hyötyvät tällöin arkielämässään Euroopan yhdentymisen konkreettisesta tuloksesta. Euroopan näkyvyys ja läheisyys vahvistuvat.

Eurooppa-neuvosto on todennut tyytyväisenä, että

- kansalliset hallinnot ovat käytännöllisesti katsoen saaneet valmistelunsa päätökseen

- euroalueella sijaitsevien pankkien ja vähittäiskauppojen ennakkojakelujärjestelyt on saatu valmiiksi

- kaikki tarvittavat setelien ja metallirahojen turvallisuuteen, kuljetukseen ja varastointiin liittyvät toimenpiteet on toteutettu

- jäsenvaltioiden, eurojärjestelmän ja komission tiedotuskampanjat voimistuvat ja niissä kiinnitetään erityistä huomiota heikoimmassa asemassa oleviin väestöryhmiin

- järjestelyt setelien jakamiseksi euroalueen ulkopuolella sijaitseville pankeille ovat valmiit.

Eurooppa-neuvosto haluaa ilmaista kiitollisuutensa yksityisiä taloudellisia toimijoita ja varsinkin pankkeja ja liikkeitä kohtaan niiden toimien johdosta, joita ne ovat toteuttaneet euron käyttöönoton valmistelemiseksi.

Eurooppa-neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä euron käyttöönottoa koskevan nopean tietoverkon luomiseen. Tietoverkon toteuttajia ovat jäsenvaltiot yhteistyössä Euroopan komission kanssa, Euroopan keskuspankki ja eurojärjestelmä, ja se aloittaa toimintansa joulukuun alussa 2001.

Eurooppa-neuvosto on myös tyytyväinen siihen, että komissio on määritellyt neljäkymmentä hyvää käytännettä euron käyttöönoton onnistumiseksi, ja se pohtii huolellisesti niiden täytäntöönpanoa kansalliset olot huomioon ottaen.

Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita, Ecofin-neuvostoa, Euroopan komissiota ja Euroopan keskuspankkia kiinnittämään erityistä huomiota seuraaviin kysymyksiin:

- paikallishallintojen valmistelujen nykytilanne. Erityisesti olisi vauhditettava pienimpien yhteisöjen euroon siirtymistä koskevia valmisteluja.

- pienten ja keskisuurten yritysten (alle 50 henkilöä) valmistelujen edellyttämät lisätoimet.

- taloudelliset toimijat ovat tehneet hintojen vakautta koskevia sitoumuksia. Luotamme siihen, että ne toimivat sitoumustensa mukaisesti. Mahdolliset väärinkäytökset annetaan ilmi.

- rajat ylittävien maksujärjestelmien toiminnan parantaminen ja varsinkin niiden kustannusten pienentäminen. Eurooppa-neuvosto pyytää Ecofin-neuvostoa antamaan ennen Laekenin Eurooppa-neuvostoa komission ehdotuksen pohjalta asetuksen, jolla näitä maksuja koskevat tariffit yhdenmukaistetaan kansallisten tariffien kanssa.

TALOUDELLISEN TILANTEEN TARKASTELU

Eurooppa-neuvosto tarkasteli taloudellista tilannetta syyskuun 11. päivän tapahtumien jälkeen. Se pani merkille, että talouskehityksen hidastuminen on korostunut näiden tapahtumien myötä, mutta ilmaisi luottamuksensa siihen, että unionin talouden vakaa taloudellinen perusta ja jo aikaansaatu julkisen talouden vakauttaminen auttavat varmistamaan, että vaikutus on rajallinen ja lyhytaikainen. Se vahvisti sitoutumisensa vakaus- ja kasvusopimukseen ja Lissabonin prosessiin nopeuttamiseen Euroopan pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksien lisäämiseksi.

Eurooppa-neuvosto pani merkille komission selvityksen, jossa arvioidaan syyskuun 11. päivän tapahtumien vaikutuksia ja analyysia asianmukaisista poliittisen tason vastauksista taloudellisen kehityksen valossa. On tärkeää korostaa, että näkymät ovat edelleen myönteisiä eikä EU:n talouspoliittisesta strategiasta luovuta. Eurooppa-neuvosto totesi, että inflaationäkymien edelleen parantuminen ja maltillisen palkkakehityksen ylläpitäminen antaisivat rahapolitiikalle liikkumavaraa.

Kyseisen vahvan sitoutumisen vuoksi neuvosto pyytää jäsenvaltioita harkitsemaan asianmukaisia toimia ja kiinnittämään komission suositusten perusteella huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- verouudistuksista, joista joitakin on jo hyväksytty, Euroopan taloudelle koituvat myönteiset vaikutukset

- luottamuksen lujittaminen ja yksityinen investointi ja tarvittaessa julkinen infrastruktuuri-investointi ja näin talouden kasvumahdollisuuksien ylläpitäminen

- annetaan automaattisten vakauttajien tehdä tehtävänsä vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisesti

- nopeutetaan rakenteellisten mukautustoimien toteuttamista työvoima-, tuote-, palvelu- ja rahoitusmarkkinoilla. Barcelonan Eurooppa-neuvosto tarkastelee asiassa edistymistä tältä osin ja vie toimia eteenpäin tarvittavin keinoin.

- työskennellään aktiivisesti WTO-neuvottelujen aloittamiseksi; nykyinen taloudellinen epävarmuus merkitsee, että sääntöihin pohjautuvaan monenväliseen järjestelmään perustuva ja todelliseen kehitysulottuvuuteen yhdistetty kaupan vapauttaminen on taloudellisesti ja poliittisesti tärkeämpää kuin koskaan

Eurooppa-neuvosto toteaa uudelleen unionin sitoutumisen Lissabonin strategiaan ja pyytää neuvostoa nopeuttamaan strategian täytäntöönpanoon liittyvää työtään.

Eurooppa-neuvosto tukee Euroopan investointipankkia sen aikomuksessa lisätä osuuttaan luotottamalla erityisesti infrastruktuurihankkeita tietoon perustuvan talouden tukemiseksi ja pitkän aikavälin investointien edistämiseksi.

TERRORISMIN TORJUNTA 11. SYYSKUUTA TOTEUTETTUJEN ISKUJEN JÄLKEEN

Eurooppa-neuvosto ilmaisee jälleen yksiselitteisen ja täyden tukensa Yhdistyneiden Kansakuntien määrittelemissä puitteissa toteutettaville toimille, joiden tavoitteena on torjua terrorismia sen kaikissa muodoissa, ja vahvistaa uudelleen olevansa täysin solidaarinen Yhdysvaltojen kanssa.

1. Eurooppa-neuvosto on tutustunut yleisten asioiden neuvoston puheenjohtajan selvitykseen. Eurooppa-neuvosto pitää erityisen tärkeänä tiedottamista, neuvonpitoa ja toiminnan yhteensovittamista Yhdysvaltojen kanssa.

   Eurooppa-neuvosto vahvistaa vankkumattoman tukensa 7. lokakuuta aloitetuille sotilasoperaatioille, jotka ovat oikeutettuja Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan ja Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1368 perusteella. Eurooppa-neuvosto toteaa, että nämä kohdennetut toimet ovat 21. syyskuuta 2001 kokoontuneen ylimääräisen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisia. Liittoutuman osapuolet tekevät edelleen kaikkensa siviiliväestön säästämiseksi.

   Eurooppa-neuvosto on vakaasti päättänyt torjua terrorismia sen kaikissa muodoissa kaikkialla maailmassa. Afganistanissa tavoitteena on eliminoida 11. syyskuuta iskut tehnyt Al Qaeda – järjestö, jonka johtajia talebanien hallinto ei ole luovuttanut. Yhdistyneiden Kansakuntien puitteissa on ryhdyttävä heti toimiin vakaan, legitiimin, koko Afganistanin väestöä edustavan, ihmisoikeuksia kunnioittavan ja hyviä suhteita kaikkiin naapurimaihin kehittävän hallituksen aikaansaamiseksi. Heti kun tämä tavoite on saavutettu, Euroopan unioni käynnistää yhdessä kansainvälisen yhteisön kanssa laajan ja kunnianhimoisen, niin poliittisen kuin humanitäärisen avustusohjelman Afganistanin jälleenrakentamiseksi, jonka tavoitteena on alueen olojen vakauttaminen. Puheenjohtajavaltio jatkaa korkean edustajan ja komission kanssa yhteydenpitoa alueen kaikkien maiden kanssa, jotta ne saataisiin mukaan ohjelmaan.

   Eurooppa-neuvosto jatkaa pyrkimyksiään liittoutuman lujittamiseksi, jonka kansainvälinen yhteisö on muodostanut torjumaan terrorismia sen kaikissa muodoissa.

2. Eurooppa-neuvosto on tarkastellut terrorismin vastaisen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa. Suunnitelman täytäntöönpanemiseksi toteutetaan 79 toimenpidettä. Toimenpiteet toteutetaan nopeassa tahdissa ja ensimmäiset tulokset on jo saatu. Unohtamatta näiden toimenpiteiden muodostamaa kokonaisuutta, Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa keskittymään erityisesti neljään kohtaan, jotka on saatava toimintakykyisiksi mahdollisimman pian:

– eurooppalaisen pidätysmääräystä, terrorismin kriminalisoinnin yhteistä määritelmää ja omaisuuden jäädyttämistä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen hyväksyminen jo saavutetun edistyksen pohjalta joulukuun 6. ja 7. päivänä 2001 kokoontuvassa oikeus- ja sisäasioiden neuvoston istunnossa. Eurooppa-neuvosto vahvistaa päättäneensä lopettaa kaksoisrangaistavuuden periaatteen soveltamisen useisiin rikoksiin ja erityisesti terroritekoihin, joiden perusteella voidaan pyytää suoraa luovuttamista;

– sellaisten operatiivisten yksiköiden välisen yhteistyön vahvistaminen, joiden tehtävänä on terrorismin torjunta: Europol, Eurojust, tiedustelupalvelut, poliisin yksiköt ja oikeusviranomaiset. Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa luettelon laatiminen terroristiorganisaatioista ennen vuoden loppua;

– terrorismin rahoituksen torjuminen tehokkaasti hyväksymällä muodollisesti rahanpesun torjuntaa koskeva direktiivi ja ratifioimalla nopeasti kaikissa jäsenvaltioissa terrorismin rahoittamisen torjumista koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus. Lisäksi rahanpesunvastaisessa toimintaryhmässä (FATF), jonka toimeksiantoa on laajennettava, tehdyt sitoumukset on muutettava sääntelyvälineiksi vuoden loppuun mennessä;

– komission tekemien lentoturvallisuutta koskevien ehdotusten hyväksyminen viipymättä.

3. Afganistaniin ja sen naapurimaihin suunnattu humanitaarinen apu on ensisijaisen tärkeää. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot sitoutuvat antamaan yhdessä muiden avunantajien kanssa kaiken tarvittavan humanitaarisen avun, jota afgaaniväestö ja pakolaiset tarvitsevat. Unioni tekee tämän Yhdistyneiden Kansakuntien, Punaisen Ristin kansainvälisen komitean (ICRC) ja muiden humanitaaristen järjestöjen puitteissa. Unioni arvostaa Venäjän federaation tarjousta toimia läheisessä yhteistyössä tämän avun toimittamiseksi.

Eurooppa-neuvosto on tarkastellut Afganistanin kriisin taloudellisia ja rahoituksellisia vaikutuksia naapurimaihin, jotka ottavat vastaan pakolaisia. Pakolaisten vastaanotto näihin maihin voi olla vain väliaikaista ja tarkoituksena on, että pakolaiset palaavat Afganistaniin heti kun kriisi on ratkaistu. Unioni tekee kaikkensa näille maille aiheutuvien taloudellisten, rahoituksellisten ja humanitaaristen kielteisten seurausten lieventämiseksi. Euroopan unioni lujittaa suhteitaan alueen maihin 17. lokakuuta 2001 kokoontuneen yleisten asioiden neuvoston päätelmien mukaisesti.

4. Eurooppa-neuvosto on samassa yhteydessä tarkastellut myös niitä yhteistyötä koskevia konkreettisia ehdotuksia, jotka Yhdysvaltojen viranomaiset ovat esittäneet 27. syyskuuta 2001 järjestetyn Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan ja Yhdysvaltojen presidentin tapaamisen jälkeen. Ehdotusten tekninen tarkastelu on aloitettu ja niistä keskustellaan jo Yhdysvaltojen viranomaisten ja operatiivisen troikan kesken Washingtonissa. Suurin osa näistä ehdotuksista sisältyy jo Euroopan unionin toimintasuunnitelmaan. Unioni on lisäksi valmis toimimaan yhteistyössä Yhdysvaltojen kanssa sellaisissa vastavuoroisissa aloitteissa kuten:

– Yhdysvaltojen ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen keskinäisen oikeusavun helpottaminen ja terrorismin johdosta tapahtuva luovuttaminen jäsenvaltioiden perustuslakien mukaisesti;

– terroritarkoituksessa mahdollisesti käytettävien kemiallisten ja biologisten aseiden ja aineiden sekä ydinaineiden ja ydinaseiden leviämisen estämistä ja viennin valvontaa koskevien yhteisten toimien vahvistaminen;

– maiden välisen yhteistyön tiivistäminen passien ja viisumien turvallisuuden varmistamiseksi sekä väärennettyjen asiakirjojen torjuminen.

5. Eurooppa-neuvosto on tarkastellut kemiallisilla tai biologisilla aseilla tehtävien terrori-iskujen uhkaa. Näihin uhkiin on vastattava asianmukaisella tavalla sekä jäsenvaltioissa että koko Euroopan unionissa. Ainuttakaan tämäntyyppistä iskua ei ole todettu Euroopassa. Viranomaiset ylläpitävät tehostettua valvontaa ja tiedustelupalvelujen sekä poliisi-, väestönsuojelu- ja terveysviranomaisten välistä yhteistyötä vahvistetaan.

Jo toteutettujen toimenpiteiden lisäksi Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa ja komissiota valmistelemaan ohjelman, jonka tarkoituksena on jäsenvaltioiden välisen yhteistyön parantaminen uhkien, varoitusten ja väliintulon tarpeen arvioinnissa ja välineiden varastoinnissa sekä tutkimuksen alalla. Tämän ohjelman tarkoituksena on sekä tartunnanaiheuttajien ja toksisten aineiden havaitseminen ja tunnistaminen että kemiallisten tai biologisten hyökkäysten torjuminen ja niiden seurausten hoitaminen. Osana tätä ohjelmaa nimitetään Euroopan väestönsuojelutoimien koordinaattori.

Jäsenvaltiot tulevat toimimaan tinkimättömästi niitä vastuuttomia henkilöitä kohtaan, jotka käyttävät hyväkseen nykyistä ilmapiiriä aiheuttaakseen vääriä hälytyksiä, erityisesti soveltamalla näihin rikkomuksiin ankaria rangaistuksia.

6. Eurooppa-neuvosto korostaa, että on ratkaisevan tärkeää käynnistää Lähi-idän rauhanprosessi uudelleen ilman ennakkoehtoa. Päätöslauselmien 242 ja 338 on oltava jatkossakin poliittisen ratkaisun pohjana, joka perustuu palestiinalaisvaltion perustamiseen ja Israelin oikeuteen rauhaan ja turvallisuuteen. Tällainen ratkaisu edellyttää välttämättä väkivaltaisuuksien lopettamista ja kahden valtion periaatteen tunnustamista. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja on saanut tehtäväkseen vierailla yhdessä unionin korkean edustajan ja komission kanssa asianosaisissa maissa tarkastellakseen, millä keinoin unioni voi edistää kyseisen prosessin käynnistämistä uudelleen. Euroopan unioni tulee kiinnittämään erityistä huomiota taloudellisen ja sijoitustoiminnan käynnistämiseen uudelleen palestiinalaisalueilla.

7. Euroopan unioni tehostaa maailman muilla alueilla ponnistuksiaan, joiden tarkoituksena on edistää maailmanlaajuista tasapuolista turvallisuuden, hyvinvoinnin ja kehityksen järjestelmää. Oikeus on palautettava laittomuuden alueille. Vakauden palauttaminen Balkanin alueelle on luonnollisesti ensisijaisen tärkeää Euroopan unionille.

8. Jotta vältettäisiin terrorismin yhdistäminen arabimaihin ja islamilaiseen maailmaan yleensä Eurooppa-neuvosto katsoo, että on välttämätöntä edistää tasa-arvoisuuteen perustuvaa vuoropuhelua yhteiskuntiemme välillä erityisesti Barcelonan prosessin puitteissa, mutta myös aktiivisen kulttuurivaihtopolitiikan keinoin. Unioni kehottaa jäsenvaltioissa näistä politiikoista vastaavia henkilöitä edistämään ensisijaisen tärkeänä asiana kulttuurien välistä vuoropuhelua käytännössä niin kansainvälisellä tasolla kuin omassa yhteiskunnassaan.